СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 281. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця 3-го грудня 1937. No. 281. Jersey City, N. J., Friday, December 3, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЧИЩУЮТЬ РЕКЕТІРІВ З АДМІНІСТРАЦІЇ

НЮ ЙОРК. — Ґубернатор Лімен, одержавши від прокуратора Дюія точні докази на те, що повітовий начальник Марінелі був у спілці з ґенґстерами і рекетірами, а також на підрядні становища наставляв людей з кримінальною минувшиною, в тій хвилі приказав Марінелієві прислати противдокази на ці обвинувачення. Дюї приготовляє цю справу на суд. У звязку з нею можна сподіватися великих відкрить, що даватимуть приблизний образ, до якої міри міська адміністрація Ню Йорку знаходилася в руках несовісних людей.

ДІТИ НЕ МУСЯТЬ ВІДДАВАТИ ЧЕСТИ АМЕРИКАНСЬКОМУ ПРАПОРОВІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Федеральний суддя порішив, що діти, яким забороняє релігія віддавати честь національному американському прапорові, не мусять цього робити і за те не вільно їх викидати зо школи. Суддя дав таке рішення у звязку з позвом Волтера Ґобітіса з Майнерсвил, який належить до релігійної секти „Свідків Єгови". Тій секті релігія забороняє віддавати завелику честь національним цінностям, що їх символізує прапор. Своє рішення суддя опер на тому, що американська конституція ґарантує кожному свободу віри і через те цивільна влада не може накидати комусь того, що є противне його віруванню.

УРЯД ПОБОРЮЄ МОНОПОЛЬ.

НЮ ЙОРК. — На припоручення ґенерального федерального прокуратора Комінґса виточено трьом найбільшим американським телеґрафічним компаніям, Вестерн Юніон, Постал Телеґраф і Кейбел Корпорейшен процес за те, що вони занадто централізують свої суспільні услуги й через те монополізують їх у своїх руках.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАКОНУ ПРО ЗАПЛАТУ І ГОДИНИ ПРАЦІ ДІСТАТИСЯ НА НАРАДИ.

ВАШИНҐТОН. — Законопроєкт про години праці і заробітну платню має тепер більші шанси дістатися на наради конгресу, ніж колинебудь передтим. За нього тепер підписалися 210 голосів. Потрібно ще 8 голосів і вже можна буде поставити його на чергу конґресових нарад. Чи він перейде, це інша річ. Голова А.Ф.П., Ґрін, нараджувався зо своїми співробітниками й подав до відома конґресу, що з робітничої точки погляду було б добре, як би ухвалено 40 до 50 центів найменшої платні на годину, а також 30—35 годин праці тижнево.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ХЛІБОРОБСЬКИМ ЗАКОНОПРОЄКТОМ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар хліборобства Волес остеріг сенат, що той законопроект, який тепер є під дискусією в сенаті, потягне за собою далеко більші видатки, ніж державний скарб передбачував. Він готов потягнути за собою біліон долярів, себто 300 мільйонів долярів більше, ніж це може видержати державний скарб, не наражуючи себе на недобір.

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОВЕДІНКИ ЛЯ ҐВАРДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Голова мешканевого комітету, Повст, зрезиґнував зо свого становища як протест проти нагальної політики посадника Ля Ґвардії, який хоче конче захопити політичні впливи над мешканевим департаментом і над пряновану розбудову мешкальних домів, що тепер проєктують у Вашинґтоні.

ЗАПОМОГИ БЕЗРОБІТНИХ БУДУТЬ ВИПЛАЧУВАТИ СТРАЙКАРАМ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський закон про державне обезпечення проти безробіття ріжниться від подібного закону в інших стейтах тим, що передбачає виплату підмог не тільки тим, що внаслідок безробіття втратили працю, але також внаслідок страйку. Але безробітний могтиме побирати запомогу вже по трьох тижнях, як стратить працю, а страйкуючий по десятьох тижнях.

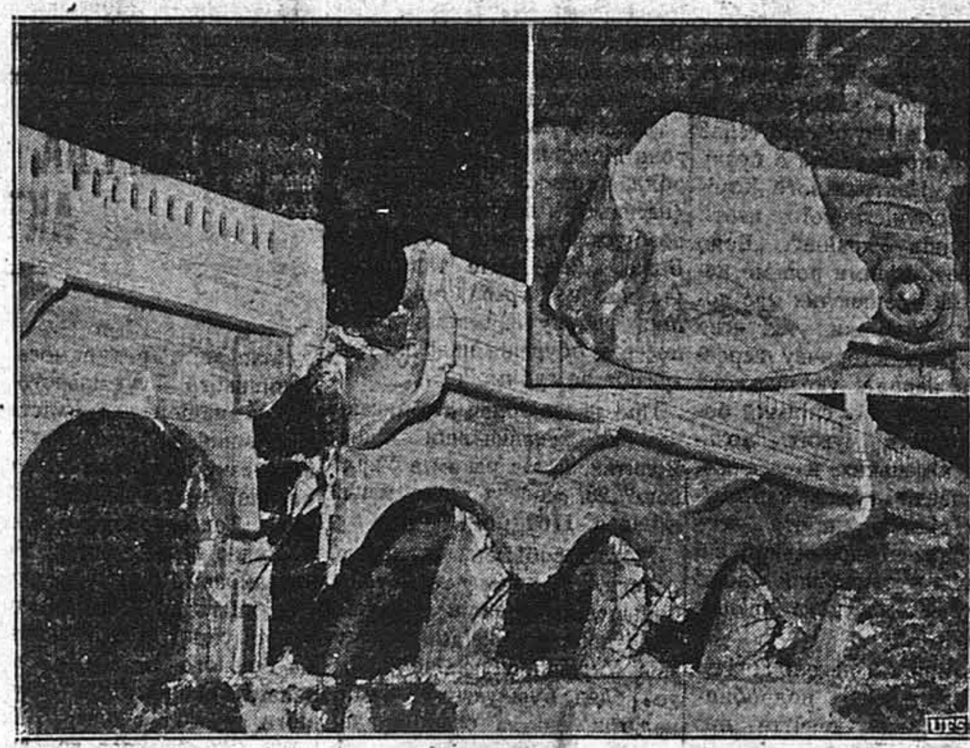
ХОЧУТЬ РОЗБУДУВАТИ НЮЙОРСЬКІ КУПЕЛЕВІ ПОБЕРЕЖЖЯ.

НЮ ЙОРК. — Голова департаменту парків, Мозес, піддав проєкт, щоб розбудувати три нюйорські купелеві побережжя, це є Коні Айленд, Савт Ракавей і Стетен Айленд, та зробити їх подібними до Джовнс Бічу. На ту ціль він радить витратити поверх 16 міліонів долярів.

ЩОБ ДОВГО ЖИТИ, РАДЯТЬ ЖИТИ СКРОМНО.

НЮ ЙОРК. — Ґрупа фінансістів з ділянки життєвого обезпечення ухвалила повести агітацію серед людей, щоб жили скромно, бо скромне життя запевняє довгий вік.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ОБВАЛ ЗЕМЛІ.

Так звана „рухлива гора" в Елизейськім Парку в Лос Анджелесі, в стейті Каліфорнія, пустила недавно міліон тон землі почерез Риверсайд Драйв та в ріку Лос Анджелес. Які це мало наслідки, бачимо з образка. Гостинець Риверсайд Драйв перерваний на просторі сто стіп. Автомобільний віядукт ушкоджений. Величезна камінюка звалилася на авто й притиснула його до поруччя. Сподіваються ще дальших обвалів.

ЗАБОРОНА АКАДЕМІЇ В ЧЕСТЬ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ.

Для вшанування 250-тих роковин вибору на гетьмана Івана Мазепи культурно-освітне товариство в Почаєві мало намір уладити врочисту академію, присвячену памяті великого гетьмана. Одначе кременецьке староство на це не дало дозволу, мотивуючи свою відмову тим, що в українській історії є тільки дві постаті, котрі можна прилюдно шанувати — Шевченко і Петлюра. А про Мазепу, як національного героя, місцева влада перший раз чує...

ЗА ПРИМІРОМ СТАРШИХ.

У селі Бондзині, млавського повіту, 12-літній учень Казимір Пшиборовскі посварився зо своїм ровесником Едвардом Буціховом і, добувши ножика, вбив його товаришеві в серце. Хлопець упав трупом на місці. Опісля молодий душогуб пішов спокійно до школи, звідки забрала його поліція. Як стверджено, Пшиборовскі вбив товариша тому, що не хотів йому позичити кольорового олівця.

ОБІКРАЛИ КНИГАРНЮ.

До книгарні Рідної Школи при вул. Сикстуській у Львові вломилися одної ночі злодії і, не знайшовши грошей у касі, вкрали більшу скількість товарів вартости коло 500 зл. Очевидно книжок злодії не рушили, зате забрали цінніші канцелярійні прилади, як вічні пера і т. п.

СЕЛЯНКА ЧОЛОВІКОМ.

В Білгороді перевели з успіхом операцію 26-літній селянці Арсеновій, яка вийшла по операції як чоловік.

БАНДИТИ В РОЛІ ФУНКЦІОНАРІВ ПРИКОРДОННОЇ СТОРОЖІ.

В літі ц. р. втекли з вязниці в Жабю небезпечні бандити Орденчук і Сорока та кілька інших простуників. Цими днями згадані Орденчук і Сорока виступили в перебраних функціонарів прикордонної сторожі й перевели ревізії в мешканнях. Вислідом цих ревізій була досить велика добича в грошах і в біжутерії. Між іншими бандити відвідали Катерину Томюк, в якої підчас „ревізії" забрали 200 зл., 21 золотих дукатів і 31 срібних талярів.

САМОГУБСТВО СОВЕТСЬКОГО ДОСТОЙНИКА.

Як повідомляють із Москви, в орлівській вязниці скінчив самогубством заступник шефа персонального відділу київської воєнної управи, Баскаков. За зносини з бувшим командантом київської округи Якіром Баскакова засуджено на 10 літ вязниці. Довідавшися, що його мають перенести до вязниці в Якуцку, Басканов кинувся з пятого поверха сходової клітки і згинув на місці.

БАРАН РОЗІРВАВ ПАСТУХА.

На полях під Велюнем, лодзького воєвідства, трапився трагічний припадок. З череди, що там паслася, вибіг баран і зпатакував 68-літнього пастуха Андрія Ковальчука. Баран поранив нещасного так сильно в груди, що Ковальчук від ран помер.

КАМЯНЕ ВУГІЛЛЯ НА ВОЛИНІ.

У Кремяниці відкрили багаті зложжя камяного вугілля. Це брунатне вугілля, пригоже до промислових цілей. Будуть опалювати електрівню у Кремяниці.

АДВОКАТ ЗАСТРІЛИВСЯ В СУДОВІЙ САЛІ.

У карному суді в Берліні 54-літній адвокат-жид Бохнер, засуджений за спроневірення на півтора року вязниці і 1,000 марок гривни, у хвилині, коли його відводили до арешту, підчас розмови зо своїм оборонцем, вийняв нараз револьвер і вистрілом у голову позбавився життя.

УРЯДОВЦІ - ДЕФРАВДАНТИ.

У Станиславові засудили на півтора року вязниці податкового референта маґістрату Галича, що присвоїв собі 5,000 зл. — Секретаря снятинської повітової шкільної ради засудили на 1 рік вязниці за те, що він спроневірив півтори тисячі злотих, які він зібрав з грошевих кар. — Посадника Явожна арештували під замітом здефравдування 20,000 зл. — У Познані засудили урядовця воєвідства, що фальшував чеки і спроневірив державні гроші. — Краківський апеляційний суд розглядає відклик начальника скарбового уряду та екзекуційного уряду в Новому Санчі, яких суд 1. інстанції увільнив від заміту надужить. — Станиславівський суд закінчив слідство проти надвірнянського старости; небавом стане він перед судом.

СЛОВАКИ ПРОТИ ЧЕХІВ.

У словацькім університеті у Братиславі дійшло до протичеських демонстрацій. У будинку і на вулиці розкинено летючки з написом: „У Словаччині по словацьки". Студенти зібралися перед університетом і кричали проти професорів чехів, що творять більшість у цьому університеті.

ПОЛЬСЬКИЙ РЕЖІМ ДЕМОРАЛІЗУЄ ВОЛИНЬ

ЛЬВІВ. — Дописувач „Нового Часу" з Волині подає, що польська влада довела своїми переслідуваннями духового й економічного українського життя на Волині до цього, що в цілій Волині зачинає ширитись на велику скалю злочинство. Бо, пише кореспондент, це давно відома істина: чим менше освіти, тим більше злочинів і вязниць. Далі він подає, що на Волині було понад 800 „Просвіт" з бібліотеками, хорами і театральними гуртками, що втягали до культурної праці й розумної розваги десятки тисяч молоді по селах. А сьогодні — нема ні одної з бувших „Просвіт". І тому молодь, замісць до читалень, іде до шинків, на карти і ріжні гулянки. Донедавна міг іще працювати хоч „Сільський Господар" у Луччині, а тепер нема ні філії цеї організації й ні одного її гуртка по селах. Далі кореспондент вичисляє назви місцевостей, у яких шириться деморалізація, і взиває українське громадянство й духовенство боротися з цею явою, не зважаючи на перешкоди з боку польської влади.

ТРЕБА БУЛО ПИТАТИСЬ АЖ РАДИ МІНІСТРІВ?

ЛЬВІВ.—Де подівся нагло редактор Я. Старух? Питалася про це отверто українська преса і мати пропалого. Та відповіди не було. Тоді мати вислала телеґрафічний запит до голови ради міністрів у Варшаві, ген. Складковского, коли всі інші пошукування не давали ніякої відповіди. І доперва з Варшави дістала відповідь, що ред. Старуха вивезено зо Львова до Рівного і там він перебуває у слідчій вязниці.

УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО В БРАТИСЛАВІ.

БРАТИСЛАВА (Чехословаччина). — Товариство укр. греко-кат. закарпатських студентів у Братиславі влаштувало з нагоди пятиліття свого існування врочисту академію разом з відсвяткуванням проголошення Діви Марії царицею України. Студент П. Печкан виголосив реферат, у якім описав культ Преч. Діви Марії на всіх українських землях. Студент Пантьо віддеклямував вірш І. Франка. Потім проголошено почесними членами товариства еписнопа П. Гойдича, о. Миськова й о. Галька. При кінці був іще доклад про заснування греко-кат. парохії в Братиславі та про культурну працю товариства.

ПОШАНУВАЛИ КІРОВА — РОЗСТРІЛАМИ.

МОСКВА. — Советська преса переповнена згадками про річницю вбивства Сергія Кірова, голови комуністичної партії в Ленінграді. Пише про криваву чистку, яку поведено по цім убивстві, і заповідає дальшу пімсту. А заразом повідомляє, що й у тім „святім" дні, коли поминають Кірова, розстрілено нових 26 „ворогів народу".

ЗВІЛЬНИЛИ 44 НІМЦІВ ШЛЯХОМ ВИМІНИ.

МОСКВА. — В дипльоматичних колах стверджують, що Совети звільнили 44 німців, що їх посадили в тюрму як тих, що ніби мали шпигонувати в Україні в користь Німеччини. Всі звільнені знаходяться ще у вязницях у Києві й Харкові. Звільнено їх у заміну за советських моряків, яких німці забрали в полон на еспанських водах, допомагаючи ґен. Франкові переводити бльокаду.

ПОЩО ЇДЕ ДО ВАРШАВИ І ПРАГИ?

ПАРИЖ. — Французький міністер справ заграничних, Дельбос, вибрався відвідати між іншими Польщу і Чехословаччину у важній справі. Хоче сказати Польщі, що Велика Британія і Франція не є задоволені з того, що діється у Польщі, а що противиться тому, до чого Польща зобовязалася міжнародними договорами. А Чехословаччині скаже міністер те, що їй треба поступати з німцями в такий спосіб, щоб ніхто не мав потреби симпатизувати з терпінням судетських німців, та що треба змінити конституцію, щоб краще забезпечити німцям їх права як меншини.

ВИАРЕШТУВАЛИ ПОЛОВИНУ ЧЕРЦІВ.

БЕРЛІН. — Міністер для Церкви Гано Керль подає, що на 16,000 католицьких черців у Німеччині арештовано яких 8,000 осіб. Тепер іще знаходяться в тюрмі понад тисячу черців. Міністер заявив теж, що за німецький нарід відповідає перед Богом Гітлер, а не єпископи.

ДІСТАНУТЬ КОЛЬОНІЇ, АЛЕ НЕ ТАК СКОРО.

ЛОНДОН. — Виходить, що британці будуть зволікати якнайдовше зо справою звороту німцям кольоній. Певно не віддадуть Танганайки, бо це загрожувалоб їхній комунікації з Індією. І не дістануть німці всіх своїх посілостей, що їх мали в Конґу. Але щось дістануть.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИСЛИТЕЛІ, ЧИ ПРОПАҐАНДИСТИ?

Хто з них переможе? Так питається старокраевий „Новий Час", передаючи зміст знаменної статті, написаної ґен. Марксом, яка появилася в „Мілітер Вохенблят", офіційнім орґані німецького міністерства війни, а яка обговорює ще й нині в Німеччині болючо-актуальну тему: Чому Німеччина була в 1918 р. переможена?

На те питання, як відомо, відповів теперішній вожд Німеччини, Гітлер, у своїй книжці „Майн Кампф". І очевидно, що за ним відповідає на те в такий самий спосіб уся націстична пропаґанда. А відповідь ця є така: Причиною німецької поразки була зрада з нутра, якої допустилися соціялісти і демократи, що під командою масонів і жидів встромили непереможній німецькій армії „ніж у спину" і заключили з ворогом свій неславний для Німеччини мир.

Та ґенерал Маркс у згаданій вище статті не тільки перечить таким твердженням, але ще й називає їх „безглуздою леґендою". А як властиву причину німецької поразки подає ось що: „Німецька армія заломалася в 1918 р. тому, що заломалося її постачання. Вояки були зломані голодом та неможливістю примусити ворожу артилерію до мовчанки: ось дійсна причина поразки".

Ґен. Маркс розправляється теж із ґеніяльним теоретиком війни, ґен. фон Клявзевіцом, бо є ще й такі закиди, що війну програли німецькі полководці, бо не держалися правил, усталених Клявзевіцом. Він пише: „Клявзевіц глибоко помилився, не взявши під увагу такого чинника як голод. Тимчасом голод може знищити відпорну силу армії, хоч вона діє згідно з усіми правилами воєнної штуки".

Ґен. Маркс пише далі ще й про тих ґенералів і світських, що то вічно говорять про непоборність Німеччини в усякім випадку й у всяких обставинах. Та, каже він, чи так буде, того не знаємо, хоч, дай, Боже, щоб так було. Але, як цього не знаємо, тоді треба в таких справах проявляти більшу обережність. Він теж не добачує нічого доброго в тім, що в німецьку молодь вмовляють, що вона є цілком неподібна до попереднього покоління, бо не є вихована в космополітичному дусі, а її герой не Ахіль, а Зіґфрід. Через те ця молодь глядить теж з презирством і на німецьких фронтовиків з війни з 1914—1918 року. Командувати такою молоддю у новій війні, пише ґен. Маркс, буде старшинам — дійсно важко.

„Новий Час" дивується цілком слушно, як це сталося, щоб такі думки могли появитися друком у націстичній Німеччині. Думає, що це певно йде боротьба між міністерством війни, що має „тверезі" голови, і міністерством пропаґанди, що воює — „сильними гортанками". Та ми містимо ті думки з іншою ціллю. А саме на те, щоб і ми привикли до того, що треба розбирати „тверезо" також і причини наших власних поразок у нашій боротьбі за визволення.

БОРОТЬБА БОЛЬШЕВИКІВ З УКРАЇНСЬКИМИ МУЗЕЯМИ

Московські большевики систематично нищать тисячлітню культуру українського народу, про що одначе большевицька преса мовчить. І тому дістаємо звідти тільки цілком скупі інформації про ті большевицькі подвиги, і то виключно лише в тих випадках, коли советська преса в якійсь меншій справі зачіпає за справи важнішого значіння та в цей спосіб зраджує сама себе проти власної всолі.

Ось, наприклад, іде про чергову **чистку,** серед робітників з области **музейництва,** де — як каже большевицька „Правда" (гарна це „правда"!) — буржуазно - націоналістичні шпигуни звинули собі тепле гніздечко, користаючи з бракуї чуйности „Центрального Комітету комуністичної партії большевиків України". „Вони то ховають цілими роками перед очима працюючих мас документи і збірки, які ясно стверджують історичну нерозривність народів українського і російського в їх спільній боротьбі проти чужих, польських і німецьких, напасників, проти шведів, турків, капіталістів та дідичів, проти всіх, хто мордував український народ та в незвичайний спосіб збагачував себе його працею і кровю".

Отже при тій нагоді довідуємося про деякі подробиці, що дають нам поняття про „боротьбу" большевиків на тому фронті. А саме, виконувана ними „чистка" не кінчиться на урядовцях музеїв, але обіймає також **предмети** самих музеїв — документи та збірки, котрі **не** потверджують тої „історичної нерозривности". А власне такий характер мають **99%** документів і збірок, бо такою, а не іншою була **історія!**

Про роботу советської адміністрації в музеях України можуть дати поняття такі слова „Правди":

„Що спільного має з народньою українською творчістю князь **Вишневецький,** або сотник козацького війська **Туптало,** один з прихильників самостійности української церкви та її відділення від церкви московської? Або ті численні портрети польської шляхти та панів?"

Та нам не треба забувати, що той „князь" Вишневецький, це був славний орґанізатор Запорозької Січи, котрого наш народ назвав **Байдою** та такі гарні пісні про нього співає. Чи не його то турки, діставши в полон, повісили за ребро на гаку? Чи не про нього то маємо прекрасну поезію В. Масляка?

А **Туптало** був власне козацьким сотником і батьком признаноного потім святим **Дмитра Ростовського,** котрий іще рік перед битвою під Полтавою, бо 24. лютого 1798 року, писав до гетьмана **Мазепи:**

„Толико беззаконій (зі сторони Москви. — І. Н.), толико обид, толико „опрессіонес" (насильств) вопіют на небо і возбуджають гнів і отмщеніе Боже. „Сед деґіс тацендум" (та про це треба мовчати): Миж своему внимаемо ділу і посеред обуренія надії на вратуваніе не губимо".

Про нього пише літописець, що він, „уклякнувши підчас молитви, погас разом з Україною" 28. жовтня того нещасливого 1709 року.

Можна собі уявити, яку то „чистку" виконують тепер большевики в напів зруйнованих і просто зліквідованих музеях України, шукаючи буцімто „банд буржуазних націоналістів, які за безпосередніми припорученнями аґентів польсько-німецького (як вони з собою погодились? — І. Н.) фашизму намагались усунути все, що говоримо про братерськість та душевну спільноту російського й українського народу". (Так писала „Правда").

А ось, як казиться той самий большевицький писака, говорячи про славну Печерську Лавру, замінену тепер у протирелігійний музей.

„У тім музею господарить буржуазний націоналіст Калашник. Підлягаючі йому музейні поводатори—іґноранти, або просто вороги—інформують відвідувачів на свій спосіб про виставлені там предмети (експонати), між котрими не бракує і контрреволюційних".

При тій нагоді довідуємося з „Правди, що: „Розкрадено, розпродано або знищено понад двацять українських музеїв. І так згинув музей школи ганчарства в Миргороді, що існував **35** літ. Розкрадено музей сільського господарства в Киеві. Замкнено в Одесі найбагатший в Україні історично-археольоґічний музей, що мав найбільшу (по російськім Ермітажу) збірку старинного мистецтва. Таксамо розкрадено незвичайно цінну збірку старого українського мистецтва в чернігівськім музею. Також не знати, де є тепер ті предмети, що були в Черкасах, Шепетівці, Звенигороді, Купянську та Ніжині".

І ось у цей спосіб большевицький орґан, друкуючи статтю, звернену проти „буржуазних націоналістів", в котрій пляновий розгром українських музеїв старається вияснити приказами „аґентів польсько-німецького (?!) фашизму" та шкідливою діяльністю „українських націоналістів", — зрадив поневільно, якими то способами московські большевики стараються знищити в Україні навіть усякі сліди колишньої української культурної самостійности і взагалі сліди, що показувалиб і на політичну самостійність України.

Вони знають, що історична традиція є головною підставою для боротьби теперішнього покоління про визволення з чужої неволі, і тому стараються знищити все те, що піддержувалоб ту традицію.

Подав **Іван Н.**

ДЖЕРЕЛА ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТИ

III.

Коли ми придивимось до нинішнього суспільного устрою націонал-соціялістичної Німеччини, то здибаємо в ній величезну подібність до передвоєнної кайзерівської Німеччини. Також коли порівняємо нинішню большевицьку Росію, то здибаємо в ній величезну подібність до царської Росії, і то тої сирої Росії, з часів Івана Грізного. В італійськім фашизмі здибаємо відбитку старого римського блеску. Також коли придивимося до американського суспільного ладу, то подибаємо багато схожостей до анґлійського, хоч в Америці нема короля.

Де містяться моральні основи кожного суспільного ладу, та в чому громадяни кожного названого краю черпають свою енерґію, свою динаміку?

Ми є свідками, що, наприклад, німецький нарід, сам по собі культурний, є під диктатурою. Видно, що він любить центральну владу, коли їй підчиняється, коли прикази згори приймає як щось своє власне, тільки, що вона випливає згори, з центру.

Москалі також підчиняються вцілості центральному проводові, але вони підчиняються йому тупо, не розуміючи його і часто ненавидячи його. Пересічний москаль є духово слабо зріжничкована людина, з маленьким ладунком динаміки. Він слухає своєї влади, бо інстинктом відчуває, що мусить бути якийсь лад на світі. Але він цього послуху не любить. Тому московська центральна влада мусить примінювати примус до своїх мас, щоб вправити їх у рух, в ділання. В кінцевому висліді московська маса все попадає під кнут якогось деспота, що в цинічний спосіб січе свої маси батогами, щоби побудити їх до чогось творчого. Тому деспотові навіть деколи вдається осягнути деякий поступ. Та ним він тільки замикає московський нарід у його вічно зачароване коло: бо правдивого поступу ніколи не можна осягнути примусом. Справжній поступ мусить випливати з середини, бути спонтанним; маси мусять любити його і дорожити ним. Коли він накинений згори, то він є нічим іншим, тільки зверхною політурою, що при найменшім потрясенні тріскає і злітає.

Анґльо-саксонські народи черпають свою суспільну динаміку зо свого індивідуалізму. Вони признають центральний уряд і центральний авторитет, але тільки тому, що це конечне. Без уряду був би нелад, анархія. Але, признаючи над собою центральний уряд, вони рівночасно з найбільшою силою підчеркують, що джерелом своєї енерґії і динаміки вони не вважають уряд, тільки таки далі окрему одиницю, свій індивідуалізм. Одиниця думає, роздумує, рішає; притім сумує, радіє, любить, ненавидить, захоплюється, знеохочується; в тій духовій ферментації вона ладує свою особу динамікою. Член анґльо-саксонської раси хоче мати якнайширший круг для свого ділання і він дуже нерадо уступає частинку своїх особистих прав на користь уряду. Цю уступку він робить не з якогось божественного пієтизму і пошани до уряду, як це роблять німці і москалі, тільки тому. що вважає це найменшим лихом.

В цій характеристиці міститься також пояснення, чому анґльо-саксонські раси так пристрасно люблять демократію. Під демократією вони фактично розуміють індивідуалізм, свободу чину для кожної окремої одиниці, якої душа є джерелом загально суспільної енерґії. Анґльо-саксонці ненавидять занадто централізовану владу. Всюди вони ділять владу на поодинокі провінції, стейти, краї, повіти й громади з їх власним місцевим самоурядуванням. Люди в громаді, повіті, стейті, чи провінції цікавляться своїми місцевими громадськими справами. Вони наглядають, чи при місцевім уряді стоять такі люди, які відповідають їх уподобанням. В тій цілі вони переводять вибори, получені нераз із великим галасом, критикою, пристрастями. Та по виборах вони успокоюються; навіть коли їм приходиться стиснути зуби з жалю, що не вийшов їх кандидат.

Анґльо-саксонський суспільний устрій старається не видирати широкому загалові завідувань ріжними громадськими інституціями, а навпаки, має схильність скидати на плечі широкого загалу якнайбільше обовязків, таких, як: піклування школами, шпиталями, ріжними санітарними заведеннями, а передвсім церковними орґанізаціями. Уряд втручується в роботу загалу тільки тому, щоб надати тій роботі певну одноцільність. Але коли навіть він втручається, то старається це робити так легко, незамітно і культурно, щоб у ніякому разі не зломити волі місцевих людей самим завідувати тими справами. Бо воля до поступу в них випливає не згори, не з освяченої авторитарної влади, тільки знизу, з маленьких індивідуалістичних клітин, які, получені разом, дають велитенський збірник суспільної динаміки.

Тому теж і громадянське виховання кожного анґльо-саксонця ріжниться значно від виховання інших народів. Анґльо-саксонці стараються виховати чоловіка так, щоб він у кожній ситуації вмів стояти на власних ногах. Щоб під оглядом цеї моральної динаміки був самовистарчальним. Родичі, подібно як уряд, стараються надати вихованню своїх дітей певну одноцільність; але вони роблять це лагідно, незамітно і культурно, щоб у ніякому разі не зломити волі в дитини, не вбити в неї певности до себе самої, не надвихнути сили її характеру. Бо людина зо зломаним характером, зо здавленою думкою, з розбитою динамікою, мусить у житті все оглядатися на когось сильнішого і в ньому шукати моральної опори. Подібне діється і з цілими народами.

На науці ґеоґрафії у китайській школі.

Учитель: — Скажи мені, які є границі Китаю.

Ученик: — Тому чверть години, прошу пана професора, були такі. . .

Франц Коковський.

ВАРТА

I.

— Як мус то мус, рятунку нема!

— І довго так?

— Або я знаю! Казали — треба робити.

— А ви, Іване — солтис, пішлиб до міста, чи де там, поговорилиб...

— Та хіба послухають? Скажуть іще — ти такий сам, як вони...

Варту треба було таки дати. Під самою Гершковою хатою ніч у ніч, щоб збитків не робили. А то збере якого голопятника охота, жбурне Гершкові камінчиком у двері, або у вікно, а ти, Иване, відповідай! Тиж — солтис.

II.

— Федю, гей Федю!

— Що?

— Сьогодні вас призначили на варту!

— Не піду! Старий я вже, де мені на варту!

— Мус! Або завтра на шарварок з кіньми, або вночі на варту...

Почіхав Федь голову, хоч чіхати там не було що: голова лиса, як коліно. Почіхав, поміркував, роздумав. Ліпшеж пропильнувати нічку, як цілу днину коні мучити.

Але серце таки боліло Федя. Щоб так ніващо, за собачу маму, сну людину збавляти. Ходив, міркував та все головою покручував...

Аж раптом якась думка заблисла в Федевій голові.

III.

У селі погасли вже всі світла, погасли й у Гершковій хаті. Спить спокійно Гершко з Ханою та Гершенятами. Як же йому не спати, коли знає, що цеї ночі ніхто йому не напакостить: у Гершка, ніби в якого ґенерала, варта на подвірі, громадська варта.

Тільки Федеві бідному не спиться. Холод травневої ночі пронизує його свитину; твердий камінь, що на ньому приліг Федь, давить його боки. Не спиться також і Гривкові, що приліг побіч Федевих ніг і міркує, яка біда спонукала його господаря вибратися в холодну ніч з хати, сидіти на холодному камені та його, Гривка, з собою тягати. Міркує й зпід примкнених повік зорить за Федем.

Не витерпів Федь. Пошпортав за пазухою, вийняв відтіль свисток, засвистав. У нічній тиші понісся такий пронизливий свист, аж Гривко задріжав усім тілом. Підскочив і почав завзято брехати. З сусіднього подвіря вибігла друга собака, почала лаяти Гривка, ніби статочний ґазда, що волокиту від своїх воріт проганяє. Але Гривко не з тих! Бреше аж боки зриває. Довго-довго триває цей собачий дует. Врешті собакам навкучилося, вмовкають. Але саме тоді Федів свисток починає знову своє. Тепер це вже не свист, це ніби зойк, ніби плач якоїсь замученої тварини. Гривко відповідає захриплим від довгого брехоту голосом, сусідній пес виє. А там, з віддалі надбігають на собачий лемент нові співаки. Від тонесеньких голосочків миршавих песиків, попри підбаски собачої голоти-мішанців, аж до грізного реву вовчурів.

Гершкові корови в стайні починають ревіти зо страху, кури товчуться по бантах, кричать.

У Гершковій хаті блимає світельце, у Гершковій хаті плач бахурів, лемент Хани. За хвилину відчиняється віконце, Гершко висуває відтіль свою бородату голову.

— Чуєте, чуєте, Федю, що це?

— Варта.

— То має бути варта? Така варта?! Ви мені дітей на смерть налякали, ви мені спати не даєте.

— Спи, хіба я тобі бороню?

— Але я не можу, мої діти не можуть, моя Хана не може спати.

— Не можеш — не спи.

І знову свист іще голосніший і знову рев собак іще страшніший. Аж блідий місяць спинився на ясному небі.

Гершко висунув знову голову з віконця..

— Не вартуйте вже, Федю, йдіть додому!

— Ти мені що тут приказувати будеш?!

І концерт починається далі й триває до білого ранку. Тільки собаки вже не брешуть, не виють, а хриплять-ревуть, аж страшно робиться на серці...

IV.

Друга ніч варти. Спить спокійно Гершко з Ханою та Гершенятами. Цеї ночі вже певно йому ніхто не напакостить: Федь десь у ґареші дрімає, за нічний ґвалт, а новим вартівникам, Миколі й Олексі, аж по чотири „комбої" дав Гершко ввечір, щоб добре берегли.

Минає година, дві, ясний місяць пливе по небі, зорі мерехтять. Тільки десь далеко-далеко, ніби у присілку, набріхує собака.

Нараз — — —

Різкий стук у віконце, а потім ще один і ще... Гершкова сімя зривається на ноги, Гершко підбігає до віконця.

— Що там? — ледве шевелить устами.

— Спиш, Гершку? Спи, спи, це я, вартівник! Спи спокійно, я вартую...

У хаті вспокоюється, всі лягають знову, засипляють...

А місяць світить, а зорі мерехтять, уже північ, сусідські півні починають обзиватися.

І знову несподіваний стукіт у віконце. Тільки тепер уже сильніший. У хаті рейвах, лемент.

— Ґвалт, розбій!

— Тихо, Гершку, це я — Олекса, варту перебрав.

Тричі ще змінялися цеї ночі на варті Микола з Олексою, тричі заспокоювали Гершка з ріднею, щоб спокійно спав, бо вони вартують.

А раннім ранком, ледве сонце піднялося, Гершко з червоними з невиспання очима верштався, запрягав свою шкапу у візок. Спішився до міста просити, щоб відкликали варту.

ЛИЖИЦЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Найбільшим нещастям людини є це, що собі інакше уявляє щастя.

*

Хай тобі буде феніґ таляром, а таляр феніґом. Радше ніякої сорочки, ніж довг.

*

Держи, що ти призбирав — ощадний ще ніколи не збіднів.

*

І лікар не втече від смерти.

*

Хай людина буде сильна, яка хоче, смерть її і так поборе.

*

Ніякий лікар не замкне дверей смерти.

*

Смерть із кожним потанцює.

*

Час і вічність часто навіть чверть години від себе не є віддалені.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

У ДЗЕРКАЛІ ВЛАСНИХ СЛІВ.

Багато польських ґазет в Америці розписуються широко про книжку поляка Станіслава Вінценза про гуцулів: „На високей полоніне".

Замітно, що пишучи про гуцулів, ці польські ґазети звичайно говорять про них як про польське племя.

Недавно тому одна польська ґазета занотувала, що Бронко Нагурський, відомий колись грач у копанку, що нині займається борбництвом, заявив публично, що він не поляк, а українець, і при тій нагоді написала полякам лекцію, щоб не зачисляти чужих атлетів до польського народу, щоб у цей спосіб не викликати враження, що в поляків нема своїх атлетів, коли крадуть чужих.

Який висновок зробити з того, що ґуцулів зачисляють до поляків?

У ДЗЕРКАЛІ АВТОРА.

Не лише в дзеркалі власних слів, але й у дзеркалі слів автора книжки про гуцулів виходить ясний образ польської журналістики.

Коли журналісти говорять про гуцулів як про польське племя, то самий автор книжки про гуцулів, Станіслав Вінценз, пише в передмові до цеї книжки про гуцульську мову як про наріччя мови української.

ХТО ТАМ БУВ?

Недавно тому вийшла в Ню Йорку повість Пола Г. Формана під заголовком „And Who So Strong?"

На обгортці книжки пишеться, що автор родився в Одесі, Росія, що молодість прожив серед українських селян, слухав їх оповідань, розумів їх звичаї й симпатизував з їх релігійними віруваннями. На основі свого знання написав тепер книжку про прегарну українську дівчину, що пішла шукати долі в Південній Америці.

Геройка повісти називається Марція Козловскі, її мати Матрена, батько Василій, а брат Федька.

Можна мати сильне підозріння, що або герої повісти не були довго в Україні, або автор повісти, або й він і вони. Чи можна потім дивуватися, що там пишеться, начеб українські селяни говорили про Петлюру як про бандита, начеби в околиці Проскурова по сільських церквах проповідували католицькі священики?

НАВІТЬ ДОБРОЇ ВОЛІ ЗАМАЛО.

Грудневе число місячника „The Womans Press", крайового органу „Союзу Християнських Жінок" („Вай-Доблю-Сі-Ей"), присвячений, як це звичайно буває в грудні, Христовому Різдву. Між іншим цей зшиток має оповідання Анни Б. Кер під заголовком: „Yuletide Wakes, Yuletide Breaks", у котрім авторка пробує малювати різдвяні переживання української імігрантки. У середині оповідання авторка наводить перші строфки колядки, з котрої вона взяла заголовок для свого оповідання:

Yuletide wakes, Yuletide breaks,
Woman, give me eggs and cakes.

Як можемо догадатися, мала вона на думці колядницьку пісню:

Коляда, коляда,
Дай, бабо, пирога.

Зовсім природньо, що авторка, беручися малювати почування української імігрантки в Америці зприводу Різдва, малює спомини геройки з Різдва в рідній краю. Одначе притому авторка пише, що вона мріє про своє рідне село як про степи Росії, що вона на морозі, їдучи саньми, завивала ноги килимом, що до неї приїздив верхи козак у селянськім одінні.

Приємно нам бачити, що стільки авторів береться обробляти українські теми, одначе не приходиться нам дивуватись. Коли вже українці начитаються цих чужих фабрикатів про себе настільки, що самі візьмуться писати про себе?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Листопадове Свято.

Українська греко-катол. парохія в Йонкерс, Н. Й., святкувала в неділю, 14. листопаду б. р., 19-літню річницю відродження України.

Рано, по обох Службах Божих місцевий парох о. М. Кінаш відправив панахиду за полеглих у бою за волю України. Пополудні відбувся концерт у церковній салі. Програму виконали бездоганно хор під управою вчителя п. М. Фатюка. Святочну промову виголосив п. Д. Галичин, гол. рек. секр. У. Н. Союзу, а панна А. Дучинська знаменито відспівала кілька стрілецьких пісень. Акомпаніювала на піяні панна Е. Середа.

До збірки на допомогу українським інвалідам заохочував В. Мандзій. Жертви зложили: п. Марія Кінаш $2; по $1: п. Леся Кінаш, В. Мандзій, М. Яцко, Д. Галичин, Н. Япчаник, І. Дучинський, Стефанія Ковальчик, П. Сіканець, Г. Сакала, Текля Писарчик, М. Фатюк, А. Бохнак, К. Сивик, Т. Кохань, С. Котелець, Д. Дулиба, Н. Богдан, Р. Федорко; по 50 центів: Г. Лесів, А. Серафин, А. Качковська, М. Шутович, М. Цап, С. Дошня, пані Романич, М. Дучинський, Й. Стасяк, М. Дмишко, М. Грубяк, К. Голутяк; дрібними $37.65. Видатків було: $7.40. Остальну суму $56.25 вислано через „Обеднання", з розділом: на інвалідів $40, на Рідну Школу $16.25.

В. М.

БАЛТІМОР, МД.

Листопадове Свято.

Кожного року заходами Українсько-Американського Громадянського Клюбу в Балтіморі влаштовується в листопаді якесь свято в честь листопадового зриву. При тій нагоді збирають якусь жертву, щоби помогти тим, що цей зрив творили, себто українським інвалідам. Цього року члени Клюбу влаштували 21 листопаду спільну гостину, яка пройшла з успіхом і на якій зібрано жертви.

Зложили по $2: В. Гнатюк, Г. Шулька; по $1.50: В. Бляма; по $1: Г. Подгорняк, І. Малко, В. Захарко, І. Кащак, Т. Західний, В. Мороз, Т. Західна, Н. Мармаш, М. Чорній, А. Семенко, Г. Кащак, Й. Мармаш, Н. Пильц, С. Сахарнавський, Я. Семенко, Й. Семенко, Е. Підгорняк, П. Мармаш, А. Пельц, Й. Граль, І. Перечук, І. Білобран, Т. Кащак, Вилйєм Реннер, Г. Іванович, А. Пусь, І. Любунець, Т. Тарас, М. Дмитрів, М. Криж, Л. Семенюк, П. Семенко, П. Ярема, Т. Никула, І. Гевська, М. Семенко, І. Паленюк, М. Боднар, О. Захарко, О. Іваневич; по 50 ц.: М. Ключник, Г. Менчик, А. Передук, В. Мармаш, Й. Семенко, М. Семенко, М. Любунець, М. Криж, Й. Олиняк, Т. Лицишин; по 25 ц.: А. Никула, А. Тарас, М. Мороз, Г. Мазепа, М. Топольницький; 10 ц. дрібними. Разом $51.85.

По покритті деяких коштів лишилося $37, яку то суму вислано через Обеднання на українських інвалідів. Треба додати, що українське жіноцтво витратно трохи грошей зо своєї кишені на влаштування цієї гостини.

За комітет У.А.Г. Клюбу:
Теодор Никула, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Листопадове Свято.

Стараннями 25 від. ОДВУ та У.Ч.С., спільно з українським національним хором „Думка" в Дітройт, Міш., влаштовано 14 листопаду ц. р. величаве свято листопадового зриву. Свято відбулося в 3 год. пополудні в просторій салі Чедлсей Одіторіюм. Саля була заповнена.

Свято відкрив гол. радний У. Н. Союзу В. Дідик короткою промовою, згадуючи наших героїв, котрі полягли в нерівнім бою з ворогами, як також згадуючи тих, що осталися каліками в боротьбі за визволення—України. Бесідник візвав присутніх віддати честь нашим героям.

По промові наступили концертові точки, котрі проголошував заступник голови місцевого відділу, П. Дуда. Хор „Думка", яким гордиться місто Дітройт і околиця, відспівав під управою І. Атаманця в першій частині: „Розрита Могила", „Степова Могила" і „Палій". При фортепіяновім супроводі була пані М. Сінкевич. Деклямацію „До зриву кличе Листопад" деклямував Н. Бабяк, що є членом молодечого відділу МУН. Він виявився дуже гарно. Сопранове сольо „Віє вітер" відспівала панна О. Гуменюк, при супроводі панни М. Мартинюк. Сопранове сольо „Думка про гетьмана Ничая" відспівала пані Н. Атаманець, широко знана зо своїх виступів. Своєю невпинною працею вона вже чимало допомогла українським організаціям у їх розвитку.

Святочну промову виголосив бувший четар У. Г. Армії, Б. Зелений із Саскатуну, Канада. Бесідник представив присутнім значіння Листопадового Свята. Згадуючи роки зриву, коли то український нарід був вільний, він взивав усіх до дальшої витревалої праці, започаткованої нашими героями. Промова була глибоко обдумана і повчальна. Закінчуючи промову, згадав також про наших інвалідів, котрим ми повинні негайно поспішити з поміччю.

В другій частині програми виступила пані Шмонь, котра відспівала сопранове сольо „Прощай", село моє рідне". Сольо випало знаменито. Панночка О. Дідик віддеклямувала „Квітка на шляху" і „На могилі сина стрільця". Декляматорка виконала свої точки з таким умінням і чуттям, що зовсім полонила слухачів. Д-р А. Кібзей у своїй промові представив прикре положення українських інвалідів і попросив усіх зложити жертви на ту ціль. Збіркою занялися членкині У.Ч.Х. Панна О. Гуменюк з Віндзор, Канада, виголосила по англійськи слово від молоді, в якому дала приклад тутешній українській молоді, як треба відноситися до українських громадянських справ. В чергових точках виступав хор „Думка" і відспівав такі пісні: „Темна нічка", „Козака несуть", „Гей, ви Стрільці Січові" і „Засумуй, трембіто". Точки були виконані в супроводі соля пані О. Совяк.

Треба тут підчеркнути, що точки хору випали надавичайно гарно. За це в першій мірі належиться признання управителеві хору І. Атаманцеві, а також усім співацьким силам.

Свято закінчив П. Дудун і в імені комітету подякував усім присутним за участь і за жертви в сумі $132.28. По відчисленні розходів лишилося $92.42. До цеї суми Українська Ліга стейту Мішіген доложила $25. Разом $117.42 вислано через Обеднання на інвалідів. На закінчення програми хор разом з присутніми відспівав „Ще не вмерла Україна".

П. Ващук,
секретар комітету.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Заходами української громади при дорозі Кармел влаштовано в неділю, 21 листопаду, Листопадове Свято. Зараз по Службі Божій о. Рудакевич відправив панахиду за полеглих наших братів і виголосив зворушливу проповідь. Український хор відспівав молитву за Україну. Потім з церкви всі пішли до Народнього Дому, де відбувся концерт. Програму виконала в переважаючій більшості наша молодь при співпраці старших. Також виступали шкільні діти, які співали та деклямували. Громадянин Степан Чопик виголосив гарну промову, в якій завзивав до любови і праці в громаді.

О. Рудакевич подякував усім за працю і участь у святі та просив зложити жертви на наших інвалідів. Збіркою занялися панна Вітковська і пані Матолич. Вся збірка, підчас панахиди і підчас концерту, принесла $26. Гроші вислано через Обєднання на інвалідів.

С. Чопик, С. Патен.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство „Дністер", від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу 4-го грудня 1937 року, точно в годині 8-мій вечером, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6 вул. Кождий член має бути приявний на цих зборах і вирівнати свої належитости. На зборах будуть важні справи до полагодження, тому приявність кожного члена є конче потрібна. Не приявний член буде відвічальний після статуту. Довгуючі, котрі не зголосяться, будуть суспендовані. Хто має нового члена, хай прийде точно на час, а ми радо впишемо у членн. — Д. Костишин, рек. секр.

„ХОЧЕМО МИРУ, А СПИРАЄМОСЯ НА КУЛАК".

Максим Литвинов, большевицький комісар заграничних справ, говорив до зборів студентів і робітників у Ленінграді, що Росія далі хоче миру, а в свой мирній політиці спирається на розбудову своєї військової сили.

Карикатуру большевицького комісаря рисував американський карикатурист Гейлі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Примір, гідний наслідування.

В неділю, 21-го листопаду, відбулася забава Українського Запомогового Товариства „Золота Липа" в Ню Йорку. Вже так водиться, що наші громадяни все памятають про рідний край і не оминають найменшої нагоди, щоб йому помогти.

Так і тут пані Анастасія Душникова та п. Роман Гарбачевський, члени Товариства, перевели збірку на українських політичних вязнів у краю та вібрали $11.40. Гроші вже переслано на призначену ціль через центральну управу ОДВУ.

При цій нагоді варто відмітити, що Т-во „Золота Липа" одно з дуже великих і добре розвивається. Тому мусимо вітати кожночасний вияв його патріотичних членів, які є свідомі своїх обовязків відносно рідного краю. З тих околиць, відки походять члени „Золотої Липи" (західня частина Підгаєччини), польський окупант безнастанно виарештовує патріотичну молодь. Недавно помер у тюрмі у Вісничу український політичний вязень Володимир Мороз із Заставча, пов. Підгайці, який був засуджений на 13 років тюрми за участь в ОУН.

Віримо, що члени Т-ва „Золота Липа" будуть і надальше спомагати рідний край так, як це роблять інші українські організації.

Гість.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На дім Лесі Українки.

Товариство ім. Ольги Басараб, від. 46. СУА, призначило зо своєї каси $10 на викуп дому Лесі Українки. Це така дорога нам справа, що ми повинні якнайскорше подбати, щоб цей дім опинився негайно в українських руках.

Ольга Фостик.

РОШЕЛ ПАРК, Н. ДЖ.

З ювилею на інвалідів.

На забаві, що відбулась 14. листопаду ц. р. з нагоди 35-літнього подружого життя гром. Василя і Катерини Балагурків, переведено збірку на українських інвалідів. Збірка принесла $12.75. Гроші переслано через Обєднання.

Василь Юсипчук.

ЕМБРІДЖ, ПА.

На інвалідів.

Дня 14. листопаду відбувся заходом злучених пятьох запомогових товариств і української прав. парохії концерт-баль, з котрого, згідно з ухвалою, призначено 25% чистого доходу на інвалідів. У звязку з тим вислано до краю через Обєднання $35. Ухвалено теж улаштувати згаданими товариствами ще два балі, з яких якась частина піде на Рідний Край. До тих товариств, що обєднались, може приступити кожне інше товариство із вступним у сумі $5. До злучених товариств входять: від. 276 У. Н. С., від. 5 У. Р. С. і відділи 108, 130 і 22 У. Н. П.

Теодор Грицик.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Н. К. Р. — Не буде караний, але втратить можливо роботу. За пораду ніякої заплати в нікого не беремо. Але можете за те купити собі якусь українську книжку в книгарні „Свободи" і тим зробите добре діло.

—Що направду говорять про цього молодого маляря?

— Ріжно . .

— Як то „ріжно"?

—Професор С. каже, що шкода фарб, а професор Е. твердить, що шкода полотна . . .

Славний лікар-професор Більрот (1829—1894) давав собі довгі літа шити одяг усе тому самому кравцеві. Раз кравець прийшов до професора як пацієнт. Професор оглянув докладно кравця, потім сказав:

—На мою думку, ви здорові як риба. Чого ви поправді прийшли?

—Пан професор такі літа зодягаються в мене — відповів кравець — то я також хотів бодай раз дати заробити панові професорові.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РУКАВИЧКИ ШОПЕНА.

Шопен, у відріжненні до багатьох мистців, був незвичайно дбайливий за свій зверхній вигляд. Зокрема немалу вагу клав на свій одяг. Найдорожчі матеріяли, найдорожче, вибагливе білля, люксусова обува творили завжди його гардеробу. Був він доволі оригінальний і коли про його мистецьке життя знаємо доволі багато, то про його домашнє життя дуже мало. Він намагався завжди скривати свої турботи якнайглибше, щоб ніхто їх не запримітив.

Тому теж довгі роки ніхто не знав, відки він узяв такий багатий збір 400 пар рукавичок, найкращої сорти, яку лиш у тих часах можна було дістати.

Ці рукавички мали би ще й сьогодні практичну вартість, якби не були ушкоджені, бо Шопен вдягав їх найчастіще тільки один раз. Щойно тепер вияснилася тайна такої великої скількости рукавичок. Коли мистець був у лихім настрою, або коли хвилювався перед концертом, скривався десь від людського ока, поволі закладав рукавички і так докладно їх одягав, щоб не було найменшої морщинки, потім розчепірював свої жіночі пальці так широко, що шви в рукавичках тріскали. Дуже часто рукою, „узброєною" в рукавичку, ударяв гами, щоб тим успішніше нищити рукавички. Таке „нищення рукавичок" тривало приблизно годину, потім Шопен виходив спокійний і погідний.

Така є тайна 400 пар шопенівських рукавичок.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 1-го грудня помер **Юрій Луців**, член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147 У. Н. Союзу в Алентавн, Па.

Похорон відбудеться в суботу, дня 4-го грудня, в годині 10-тій рано з похоронного заведення Гайдуша 1048 Fullerton Avenue. Похоронні богослуження будуть відслужені в У. П. Церкві. Просимо членів Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147-го прийти на похорон і віддати покійному останню прислугу.

В. И. П.

П. Лабоцький, секр.

ВІДОЗВА

ДО КРАЯНІВ ЗО СТАРОСАМБІРЩИНИ И ОКОЛИЦІ.

На днях одержав гром. Василь Кацюбій листа, в якому пишуть ось що:

„Пишемо до Тебе як Комітет Музичний Старосамбірський, Посади Долішньої, і просимо, щоб Ти був такий добрий допомогти нам своєю жертвою заснувати нашу оркестру при котрій Ти колись також був, а котра була гордощами й славою Старосамбірщини. Як памятаєш Січовий Здвиг з 1914 р. у Львові, коли військові музиканти нам гратулювали й наша оркестра була найбільша й найліпша з усіх орхестр, які брали участь у Здвизі, але в часі війни її майже цілком знищено.

„Ми вже тепер купуємо деякі інструменти, але нам бракує ще багато грошей, щоб доповнити нашу оркестру до колишньої її повноти. Тому просимо Тебе, щоб Ти занявся збіркою між краянами, знайомими й колишніми товаришами. Бо, як знаєш, у нас тепер за гріш дуже трудно й тяжко, заробітків ніяких нема, і нема наших урядників, котрі нам колись помагали.

„І просимо Любих Краянів, щоб допомогли нам своєю жертвою довершити наше діло й розголос української музики."

За Музичний Комітет підписані: **Михайло Зачко**, коваля, голова; **Василь Дикий**, заступник голови; **Дмитро Кушик**, секретар.

Адреса: Музичний Комітет, Старий Самбір, Посада Долішня.

Щоби прийти краянам з грошевою підмогою, засновано в Ню Йорку збірковий комітет, в склад якого ввійшли: **Михайло Саварин**, голова, (73—31 68th Ave., Middle Village, L. I.); **Онуфрій Волчик**, заступник голови; **Василь Кацюбій**, секретар.

Ласкаві жертви просимо слати на руки секретаря, який теж уділить усім потрібних інформацій:

Wasyl Kaciuby

31—14 23rd Rd., Astoria, N. Y.

Всі жертводавці будуть проголошені в часописі.

ЗА КОМІТЕТ:

Михайло Саварин, голова;
Василь Кацюбій, секретар.

Службовик спізнився пів години до праці. Директор сказав прикликати його:

— Як це сталося, що ви спізнилися?

— Я заспав, прошу пана директора.

— Що? То ви і вдома спите?! — здивувався директор.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(25)

Зі всіх сторін роздалися голоси одобрення думки, щоб убити Тарзана. Але в тій напруженій хвилі встав місцевий ворожбит і поважно промовив: „Не добре ви поступаєте, ухвалюючи такі важні речі в поспіху. Цей білий чоловік є членом кавуру. А ми знаємо добре, що кавуру, дивні люди. Вони довідаються про його смерть чародійним способом".

Ворожбит своїми словами знов розбив єдність серед членів наради. Після довшої дискусії ватажок Удальо рішив піддати справу під голосування. Він приказав послугачеві взяти два горшки, один наповнений зерном кукурудзи і сухими патичками, а другий порожній, і так перейтися поміж чорних радних. Притім він пояснив, що зерна, кинені в порожній горнець, означають голоси, щоб Тарзан жив.

Як послугач обходив чорних, у салі нарад панувала велика тиша. Коли скінчилося голосування, горнець віддано найбільш „ученому" серед чорних, щоб він їх перечислив. Але той „учений" не вмів рахувати більше, як до пятьох. Його рахунки сягали так далеко, як пальці одної руки. Він узяв і висипав усі голоси на землю.

Бо хоч він не вмів рахувати, то не бракувало йому хитрости: він почав класти одно зерно на один бік, а один патичок на другий. Коли так по черзі виложив усі зерна, а натичків кілька всетаки ще було, він звернувся до ради і торжественно проголосив, що більшість голосів заявилася, щоби білий чоловік умер.